# VAI TRÒ CỦA NGƯỜI THẦY VỚI CÔNG TÁC GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC CHO HỌC SINH TRONG KỈ NGUYÊN SỐ

**Ngô Thị Huyền**
**Trường ĐHSPKT Vinh**
**Email: huyenntta@gmail.com**

***Tóm tắt:*** *Trong thời đại số, nơi công nghệ làm thay đổi sâu sắc mọi khía cạnh của cuộc sống và tương tác xã hội, vai trò của giáo viên trong giáo dục đạo đức cho học sinh trở nên quan trọng hơn bao giờ hết. Giáo viên không chỉ là người truyền đạt kiến thức mà còn là tấm gương đạo đức, người dẫn dắt tinh thần và là cầu nối giữa các giá trị truyền thống với những yêu cầu của xã hội đương đại. Bài viết này phân tích vai trò đa diện của giáo viên trong giáo dục đạo đức cho học sinh trong kỷ nguyên số, xác định những thách thức phát sinh từ môi trường số và đề xuất các giải pháp thiết thực để nâng cao hiệu quả giáo dục.*

***Từ khóa:*** *vai trò của giáo viên, giáo dục đạo đức, kỷ nguyên số, quyền công dân số, giá trị.*

# THE ROLE OF TEACHERS IN MORAL EDUCATION FOR STUDENTS IN THE DIGITAL AGE

***Abstract:*** *In the digital age, where technology profoundly transforms all aspects of life and social interaction, the role of teachers in moral education for students is more important than ever. Teachers are not only knowledge transmitters but also moral exemplars, spiritual guides, and bridges connecting traditional values with the demands of contemporary society. This article analyzes the multifaceted roles of teachers in moral education for students in the digital era, identifies challenges arising from the digital environment, and proposes practical solutions to enhance educational effectiveness.*

***Keywords****: teacher's role, moral education, digital era, digital citizenship, values.*

*Nhận bài: 05/05/2026* *Phản biện: 10/06/2026* *Duyệt đăng: 14/06/2026*

## I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Kỉ nguyên số đang diễn ra với tốc độ chóng mặt, mang lại những biến đổi sâu sắc trong mọi lĩnh vực của đời sống, trong đó có giáo dục. Học sinh ngày nay được gọi là "thế hệ số" (digital natives) – những người sinh ra và lớn lên trong môi trường công nghệ, tiếp xúc với internet, mạng xã hội và thiết bị thông minh từ rất sớm. Điều này tạo ra cả những thuận lợi lẫn thách thức lớn trong công tác giáo dục đạo đức.

Trong bối cảnh đó, vai trò của người thầy không hề mờ nhạt đi mà trái lại, càng trở nên phức tạp và đòi hỏi cao hơn. Người thầy không chỉ cần dạy kiến thức mà còn phải định hướng nhân cách, hướng dẫn hành vi ứng xử trong không gian số và bồi dưỡng những giá trị đạo đức bền vững cho thế hệ trẻ. Vấn đề đặt ra là: Trong kỉ nguyên số, người thầy cần đảm nhận những vai trò gì trong công tác giáo dục đạo đức cho học sinh? Bài viết này sẽ phân tích và làm sáng tỏ câu hỏi đó.

## II. ĐẶC ĐIỂM CỦA MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC TRONG KỈ NGUYÊN SỐ VÀ VAI TRÒ QUAN TRỌNG CỦA NGƯỜI THẦY

### 2.1. Đặc điểm của môi trường giáo dục đạo đức trong kỉ nguyên số

Kỉ nguyên số tạo ra một môi trường giáo dục hoàn toàn khác biệt so với trước đây. Thông tin được truyền bá với tốc độ cực nhanh và khó kiểm soát; học sinh có thể tiếp cận vô số nguồn thông tin trên internet, trong đó không ít nguồn chứa nội dung độc hại, lệch chuẩn đạo đức. Mạng xã hội trở thành không gian sinh hoạt thứ hai của học sinh, nơi hình thành những chuẩn mực, thần tượng và giá trị mới, đôi khi trái ngược với những gì được dạy trong nhà trường và gia đình.

Bên cạnh đó, hiện tượng bắt nạt trực tuyến (cyberbullying), nghiện game, nghiện mạng xã hội, tiếp xúc với nội dung bạo lực và đồi trụy đang ở mức báo động trong học sinh. Theo một nghiên cứu của vào năm 2023, có hơn 60% học sinh THCS và THPT sử dụng mạng xã hội trên 3 tiếng mỗi ngày, trong đó một bộ phận không nhỏ chịu ảnh hưởng tiêu cực đến nhận thức và hành vi đạo đức. Đây là thách thức lớn đặt ra cho toàn xã hội và đặc biệt là người thầy.

2.2. Vai trò của người thầy với công tác giáo dục đạo đức cho học sinh trong kỉ nguyên số

2.2.1. Người thầy là tấm gương đạo đức sống

Trong mọi thời đại, nhân cách người thầy luôn là yếu tố có tác động sâu sắc nhất đến sự hình thành đạo đức của học sinh. Nhà giáo dục vĩ đại Ushinsky từng khẳng định: "Chỉ có nhân cách mới giáo dục được nhân cách". Trong kỉ nguyên số, khi học sinh có thể dễ dàng tiếp cận vô số thông tin và hình mẫu từ khắp nơi trên thế giới, tấm gương đạo

đức của người thầy không những không mất đi giá trị mà còn là điểm tựa quan trọng để học sinh định hướng trong "rừng" thông tin hỗn loạn.

Người thầy cần thể hiện sự trung thực, tôn trọng, trách nhiệm và tinh thần cầu thị ngay cả trong môi trường số: khi tham gia các diễn đàn trực tuyến, khi sử dụng mạng xã hội hay khi ứng phó với những tình huống phát sinh từ công nghệ. Mỗi hành vi của thầy trên không gian số đều là một bài học đạo đức thực tiễn cho học sinh.

*2.2.2. Người thầy là nhà định hướng giá trị và tư duy phản biện*

Một trong những nguy cơ lớn nhất của kỉ nguyên số là hiện tượng "thông tin thổi phồng" và "buồng vọng" (echo chamber) – khi thuật toán mạng xã hội chỉ cho người dùng thấy những nội dung hợp với quan điểm sẵn có, từ đó củng cố những định kiến và làm giảm khả năng tư duy độc lập. Trong bối cảnh đó, người thầy đóng vai trò quan trọng trong việc dạy học sinh cách đánh giá, phân tích và phản biện thông tin một cách có trách nhiệm.

Giáo dục đạo đức trong kỉ nguyên số không chỉ là truyền đạt các chuẩn mực mà còn là trang bị cho học sinh năng lực tư duy phản biện – khả năng nhận diện thông tin sai lệch, hiểu được hậu quả của hành vi trực tuyến và đưa ra các quyết định đúng đắn. Người thầy cần thiết kế các tình huống học tập gắn với thực tiễn số để học sinh rèn luyện kỹ năng này một cách chủ động.

*2.2.3. Người thầy là nhà giáo dục công dân số*

Khái niệm "công dân số" (digital citizenship) ngày càng trở nên quan trọng trong xã hội hiện đại. Một công dân số có trách nhiệm là người biết sử dụng công nghệ một cách đúng đắn, tôn trọng quyền riêng tư của người khác, tránh lan truyền thông tin sai lệch, không tham gia vào các hành vi bắt nạt trực tuyến và hiểu rõ trách nhiệm pháp lý và đạo đức trong không gian số.

Người thầy có nhiệm vụ hướng dẫn học sinh trở thành những công dân số có trách nhiệm. Điều này đòi hỏi giáo viên không chỉ giỏi về chuyên môn mà còn phải có kiến thức về pháp luật mạng, kỹ năng an toàn thông tin và hiểu biết về các vấn đề đạo đức trong môi trường kỹ thuật số. Tích hợp nội dung giáo dục công dân số vào các môn học là hướng đi cần được triển khai đồng bộ trong nhà trường.

*2.2.4. Người thầy là cầu nối giữa giá trị truyền thống và yêu cầu của xã hội hiện đại*

Kỉ nguyên số không phủ nhận những giá trị đạo đức truyền thống như lòng nhân ái, sự trung thực, tinh thần trách nhiệm và lòng yêu nước. Ngược lại, những giá trị này cần được vun đắp mạnh mẽ hơn trong bối cảnh xã hội có nhiều biến động. Người thầy đóng vai trò là cầu nối, giúp học sinh nhận thức rằng những giá trị nhân văn cốt lõi vẫn là nền tảng của một con người có đạo đức, dù trong môi trường số hay thực.

Việc kết hợp hài hòa giữa giáo dục truyền thống – thông qua giao tiếp trực tiếp, trải nghiệm thực tế, các hoạt động ngoại khóa – với những hình thức giáo dục mới trong môi trường số là nghệ thuật sư phạm mà mỗi nhà giáo cần không ngừng trau dồi.

**2.3. Những thách thức đối với người thầy trong kỉ nguyên số**

Bên cạnh những thuận lợi, người thầy đối mặt với không ít thách thức trong công tác giáo dục đạo đức hiện nay. Thứ nhất, khoảng cách số (digital gap) giữa giáo viên và học sinh – khi học sinh có thể hiểu và sử dụng công nghệ thành thạo hơn người dạy – đôi khi làm giảm uy tín của thầy trong mắt trò. Thứ hai, áp lực từ khối lượng nội dung chương trình khiến giáo viên ít có thời gian đầu tư vào các hoạt động giáo dục đạo đức có chiều sâu. Thứ ba, sự thiếu gắn kết giữa gia đình, nhà trường và xã hội trong giáo dục đạo đức tạo ra những mâu thuẫn mà học sinh khó tự giải quyết.

Ngoài ra, tình trạng một bộ phận giáo viên chưa được đào tạo bài bản về kỹ năng số và giáo dục công dân số cũng là rào cản lớn. Để giải quyết những thách thức này, cần có chính sách đồng bộ từ cấp quản lý, cùng với sự nỗ lực không ngừng của từng nhà giáo trong việc tự học, tự đổi mới.

**2.4. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức của người thầy trong kỉ nguyên số**

Để phát huy tốt vai trò của mình, người thầy cần chủ động nâng cao năng lực số, làm quen và thành thạo với các nền tảng công nghệ giáo dục, đồng thời tích hợp nội dung giáo dục đạo đức số vào bài giảng một cách tự nhiên và sinh động. Các tình huống thực tiễn từ mạng xã hội, từ cuộc sống số có thể trở thành ngữ liệu phong phú cho những bài học đạo đức đầy ý nghĩa.

Bên cạnh đó, xây dựng môi trường học tập tin cậy, nơi học sinh cảm thấy an toàn để chia sẻ những băn khoăn về đạo đức trong thế giới số, là nhiệm vụ quan trọng. Mối quan hệ thầy – trò dựa trên sự tôn trọng và tin tưởng lẫn nhau sẽ là nền tảng để những bài học đạo đức đi vào lòng học sinh sâu sắc và lâu bền.

Cuối cùng, phối hợp chặt chẽ với gia đình và các tổ chức xã hội trong việc giáo dục đạo đức số

là yêu cầu không thể thiếu. Nhà trường không thể đơn độc trong nhiệm vụ này; cần xây dựng một "hệ sinh thái" giáo dục đạo đức đồng bộ, trong đó người thầy giữ vai trò dẫn dắt và kết nối.

**III. KẾT LUẬN**

Trong kỉ nguyên số, giáo dục đạo đức cho học sinh không những không giảm đi tầm quan trọng mà còn đặt ra những yêu cầu mới, cao hơn và phức tạp hơn đối với người thầy. Với tư cách là tấm gương sống, nhà định hướng giá trị, nhà giáo dục công dân số và cầu nối giữa truyền thống và hiện đại, người thầy tiếp tục giữ vị trí trung tâm không thể thay thế trong sự nghiệp trồng người.

Để hoàn thành sứ mệnh cao cả đó, mỗi nhà giáo cần không ngừng học hỏi, đổi mới phương pháp và nâng cao phẩm chất đạo đức của bản thân. Đầu tư cho đội ngũ giáo viên – cả về năng lực chuyên môn lẫn kỹ năng số và kỹ năng giáo dục đạo đức – chính là đầu tư cho tương lai bền vững của xã hội Việt Nam trong kỉ nguyên số.

## TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2023), Báo cáo thực trạng sử dụng mạng xã hội trong học sinh phổ thông, Hà Nội.
Đặng Quốc Bảo, Nguyễn Thành Vinh (2011), Khoa học tổ chức và quản lý giáo dục, Nxb Giáo dục.
Hà Thế Ngữ, Đặng Vũ Hoạt (1987), Giáo dục học, Nxb Giáo dục.
Nguyễn Sinh Huy, Nguyễn Văn Lê (1999), Giáo dục học đại cương, Nxb Giáo dục.
Phạm Viết Vượng (2000), Giáo dục học, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.